

*Därför måste
Sverige stödja
FN-resolutionen om*

FÖRBUD MOT KÄRNVAPEN

ARBETSGRUPPEN KÄRNVAPENFÖRBUD

Följ folkets vilja om kärnvapen

Utrikesminister Margot Wallströms avgång 2019 berodde på att hon förlorade mot de krigiska inom regeringen som fick understöd av USA och Nato, skriver den nybildade gruppen Kärnvapenförbud. Nu!

Ska Sveriges regering lyssna mer på USA:s försvarsminister än på svenska folket?

Det är den fråga som måste ställas efter studier av bakgrunden till att regeringen fortfarande inte har signerat den FN-konvention om kärnvapenförbud, TPNW, som den själv varit med om att lansera.

Sveriges dåvarande utrikesminister **Margot Wallström** argumenterade engagerat i *Svenska Dagbladet* den 25 augusti 2017 för den konvention som Sverige någon månad dessförinnan tillsammans med 121 andra FN-medlemmar röstat för att påbörja en förhandling om: ”Historien visar att det inte finns någon annan väg att gå”.

Margot Wallström pekade också på att ickespridningsavtalet NPT hade misslyckats:

”I ett historiskt bokslut över NPT ska samtidigt noteras misslyckandena i att ytterligare kärnvapenstater har tillkommit. Tyvärr ser vi därtill hur många av de ursprungliga kärnvapenstaterna nu moderniserar sina arsenaler på ett sätt som strider mot NPT-avtalets grundläggande syfte om långsiktig nedrustning. Det är mot den här bakgrunden som ett stöd vuxit fram för ett totalförbud av kärnvapen.”

Margot Wallström fortsätter sin argumentering med bland annat:

”Att Sverige gav sitt stöd till konventionen vid omröstningen är helt i linje med vår nedrustningspolitik som del av en bredare säkerhetspolitik.”

Och vidare:

”Det är också viktigt att påpeka att vi gör våra säkerhets- och utrikespolitiska bedömningar som ett alliansfritt land med egna avvägningar och vägval.”

Trots detta klara ställningstagande för konventionen framhåller hon att regeringen ska genomföra en grundlig analys av konventionens konsekvenser innan ett undertecknande kan bli aktuellt. Redan nu kan man ana att det finns motstridiga intressen i den svenska regeringen.

Bara fem dagar senare rapporterar *Svenska Dagbladet* att Sveriges försvarsminister **Peter Hultqvist** fått ett hemligstämplat brev från sin USA-kollega, den pensionerade generalen **James Mattis**. I brevet varnar Mattis för att ett svenskt-amerikanskt samarbete på försvarsområdet försvåras om regeringen signerar konventionen.

En grundläggande fredsfråga går därmed över från den civila sfären till den militära. Det stärks av att kärnvapenländerna Storbritannien och Frankrike samt Tyskland i Nato framfört liknande varningar som USA.

86 procent av svenska folket vill att regeringen skriver under FN:s kärnvapenförbud. Endast 8 procent är emot.

Den 26 september 2017 spår **Birger Schlaug** i en ledare i *Dagens ETC*:

”Peter Hultqvists senaste triumf är att den regering som varit aktiv för att få fram en FN-resolution om kärnvapenförbud plötsligt kovänder och via en utredning avser att ta beslut om att inte ratificera det man själva arbetat fram. Frågan var i utrikesministerns ägo ända tills Peter Hultqvist stabilt ställde sig i strålkastarljuset med trygg röst, vänligt trumpen uppsyn och stabilt kroppsspråk. Temat var att vi inte älskar kärnvapen men lite kärnvapen får vi allt tåla om vi ska kunna skydda oss mot ryssen.”

Den 25 oktober 2017 presenterar *TT* resultatet av en SIFO-under-

sökning beställd av Olof Palme Internationella Center. Den visar att 86 procent av svenska folket vill att regeringen skriver under FN:s kärnvapenförbud. Endast 8 procent är emot.

I december 2019 redovisas en ny SIFO-undersökning beställd av Palmecentret. Enligt denna vill 78 procent av svenskarna att Sverige skriver under FN-konventionen. Den visar också att stödet ligger över 73 procent hos alla partiernas sympatisörer.

Ambassadör **Lars-Erik Lundin** överlämnar den 18 januari 2019 sin utredning om konsekvenserna av ett eventuellt svenskt tillträde till konventionen om förbud mot kärnvapen (TPNW). Lundin föreslår att Sverige inte tillträder. Utredningen sänds ut på remiss i tre månader.

Remissyttranden har inhämtats dels från (militära) försvarsorganisationer och dels från fredsrörelsen i bred bemärkelse. Dessutom har ett fyrtiotal fredsorganisationer lämnat synpunkter på eget bevåg. Alla försvarsorganisationer har hittat stora brister i TPNW och tillstyrker Lundins förslag. Alla fredsorganisationer har hittat stora brister i Lundins utredning och nästan alla vill att Sverige tillträder TPNW.

Den 23 juli 2019 skriver **Ingela Mårtensson**, Kvinnor för fred:

”Utrikesminister Margot Wallström har nu deklarerat att regeringen inte kommer att underteckna FN-konventionen om förbud mot kärnvapen. Därmed bröts en svensk tradition att aktivt verka mot kärnvapen – det största hotet mot mänsklighetens överlevnad. Det är uppenbart att det är försvarsminister Peter Hultqvists linje i regeringen som har segrat. När USA:s försvarsminister James Mattis i brev till svenska regeringen hotade att om Sverige avsåg att skriva under konventionen så skulle det få konsekvenser för vårt internationella militära samarbete – underförstått Nato och USA. Genast gick Hultqvist ut och sa att vi aldrig skulle riskera våra militära samarbeten. Däref-

ter tillsattes en utredare som bekräftade denna inställning. Vad är det som driver Peter Hultqvist till denna totalt förändrade svenska säkerhetspolitik, som knappast leder till större säkerhet och som inte har stöd hos det svenska folket?”

Striden mellan utrikesministern och försvarsministern slutar med Margot Wallströms avgång den 9 september 2019. Hon anför familjeskäl men få tror att det är hela sanningen. Hon har helt enkelt förlorat mot de krigiska inom regeringen som också fått understöd av USA och Nato.

Det måste alla fredsvänner se till att ändra på när det nu ska formas en ny regering och när TPNW trätt i kraft och blivit lag.

Vi har bildat en arbetsgrupp med rötter i den svenska freds- och miljörörelsen som tagit fasta på hur den svenska opinionen ser ut i denna fråga. Vi vill komplettera det arbete som gjorts av ICAN, Svenska Läkare mot Kärnvapen, IKFF, Kvinnor för Fred, Olof Palme International Center och Greenpeace men som ännu inte påverkat våra politiska makthavare i tillräcklig grad.

Vi har lagt ut en **namninsamling** på nätet utifrån ett upprop som lanseras på Hiroshimadagen den 6 augusti:

<https://www.mittskifte.org/petitions/karnvapenforbud-nu>

Vi kommer också att dyka upp på gator och torg ända fram till valdagen 2022.

Arbetsgruppen Kärnvapenförbud. Nu!

*Jan Strömdahl, Staffan Ekbom, Eva Jonsson,
Jonas Ohlsson, Anders Romelsjö, Karin Utas
Carlsson, Anders Åsman*

Denna debattartikel publicerades i *Dagens Arena* den 5 augusti 2021 under rubriken Följ folkets vilja om kärnvapen.

Organisationer inom sjukvård och humanitär sektor välkomnar FN:s konvention om förbud mot kärnvapen

Den 22 januari 2021 trädde FN:s konvention om förbud mot kärnvapen i kraft.

Svenska Röda Korset, Sveriges läkarförbund, Svensk sjuksköterskeförening, IFMSA och Svenska Läkare mot Kärnvapen välkomnar detta första internationella förbud mot kärnvapen.

Kärnvapen är det mest destruktiva massförstörelsevapen som existerar och blir nu det senaste att förbjudas. Detta avtal är ett avgörande steg mot att förhindra de katastrofala humanitära konsekvenser som användning av kärnvapen skulle innebära.

Som verksamma inom sjukvården och den humanitära sektorn är vi stolta över att ha bidragit med vår expertis och våra rekommendationer till att utforma ett kraftfullt förbudsavtal, grundat i kunskapen om kärnvapens humanitära och medicinska konsekvenser och det ofattbara lidande som dessa vapen medför. Vi vet att om kärnvapen används så skulle det vara omöjligt att tillhandahålla medicinsk vård och annan humanitär hjälp till de överlevande, och att sjukvårdens kapacitet vare sig i Sverige eller internationellt skulle vara tillräcklig. Det vi inte kan bota, måste vi förhindra.

FN:s konvention om förbud mot kärnvapen har äntligen blivit en del av internationell folkrätt och är bindande för de stater som ratificerar det. Avtalet etablerar en ny juridisk standard mot dessa inhumana massförstörelsevapen.

Förbudsavtal är effektiva verktyg som leder till nedrustning. Avtalen som förbjuder biologiska och kemiska vapen, landminor och klusterammunition har lett till att dessa vapen stigmatiserats.

Det har begränsat antalet och användandet av dem, även i länder som inte anslutit sig till avtalen. FN:s konvention om förbud mot kärnvapen har redan fått effekt. Vi ser att banker och pensionsfonder över hela världen avyttrar sina investeringar i kärnvapenindustrin som en konsekvens av kärnvapenkonventionen.

Världshälsoorganisationen (WHO) identifierade 1983 kärnvapen som ”det största omedelbara hotet mot mänsklighetens hälsa och välfärd” och drog slutsatsen att ”ingen sjukvård i världen skulle kunna lindra situationen på något väsentligt sätt. Därför är det enda sättet att behandla hälsoeffekterna av kärnvapenkrig primärprevention, det vill säga att förhindra kärnvapenkrig”.

Experter bedömer att hotet om kärnvapenkrig idag är lika stort som under kalla kriget, och fortsätter att öka. De senaste åren har flera avtal för kontroll och nedrustning av kärnvapen lämnats och vi ser oroande tendenser till en ny kärnvapenkapprustning. Kärnvapenstaterna gör långsiktiga investeringar i nya, mer sofistikerade och potentiellt mer destruktiva kärnvapen.

Fler väpnade konflikter, som i en klimatstressad värld snabbt kan eskalera, och olyckor eller misstag förknippade med sårbarheter i kontrollsystemen för kärnvapen, ökar risken för kärnvapenkrig.

Klimatforskning visar att även ett begränsat kärnvapenkrig, som involverar mindre än 2 procent av den globala kärnvapenarsenalen, skulle få enorma mängder rök från brinnande städer att stiga upp i atmosfären och sprida sig över jorden. Det skulle kraftigt kyla ned jorden, med minskade skördar och en svältkatastrof som riskerar miljarder människoliv som resultat.

FN:S KONVENTION OM FÖRBUD MOT KÄRNVAPEN ÄR ETT VIKTIGT MOTGIFT OCH VÅR BÄSTA VÄG FRAMÅT.

Kärnvapenkonventionen innebär inte bara ett omfattande och kategoriskt förbud mot kärnvapen. Det är dessutom det första internationella avtalet som kräver att alla statsparter, med eller utan kärnvapen, verkar för att avskaffa kärnvapen i enlighet med icke-spridningsavtalet från 1968.

Kärnvapenkonventionen förbinder också dess statsparter att tillhandahålla stöd till offren för användning och testning av kärnvapen, samt att återställa miljön i områden som förorenats av kärnvapenanvändning. Stater som ännu inte är redo att ansluta sig till konventionen bör se det som sin plikt att samarbeta i detta försummade humanitära arbete.

Klimatkrisen och coronapandemin har synliggjort det stora behovet av internationellt samarbete, grundat i forskning och expertis, för att säkerställa människors hälsa och säkerhet. Kärnvapen är skapade av människor, och lösningen på kärnvapenhotet ligger därför i våra händer.

Från ett medicinskt och humanitärt perspektiv är det brådskande och nödvändigt att avskaffa kärnvapen, innan de gör slut på mänskligheten. FN:s konvention om förbud mot kärnvapen är ett avgörande steg mot att avskaffa dessa massförstörelsevapen.

VI FORTSÄTTER ATT UPPMANA SVERIGES REGERING ATT ANSLUTASIG TILL FN:S KONVENTION OM FÖRBUD MOT KÄRNVAPEN.

Chantal Marchini, ordförande International Federation of Medical Students Sweden

Åsa Lindström, ordförande Svenska Läkare mot Kärnvapen

Anna Hägg-Sjöquist, ordförande Svenska Röda Korset

Oili Dahl, ordförande Svensk sjuksköterskeförening

Sofia Rydgren Stale, ordförande Sveriges läkarförbund

Om Arbetsgruppen Kärnvapenförbud.nu

Arbetsgruppen Kärnvapenförbud.nu skapades i början av 2021 i samarbete med nätorganisationen Folk och Fred för att stödja arbetet med att förmå den svenska regeringen och riksdagen att godkänna FN:s globala kärnvapenförbud som blivit en lag, konvention efter att 50 stater har ratificerat förbudet.

Vårt arbete, som stödjer sig på en kraftig majoritet (mer än 70 procent enligt flera opinionsundersökningar) av svenska folket som önskar att regering och riksdag stödjer FN-förbudet. Tanken är att stödja det breda arbetet som redan bedrivs av många fredsorganisationer och andra för kärnvapenförbudet genom en kampanj där vi dels vill synliggöra arbetet dels försöka få till stånd gemensamma aktiviteter över landet.

Arbetsgruppen inriktar sig på att få så många organisationer som möjligt att stödja vårt upprop med krav på regering och riksdag att godkänna FN:s kärnvapenförbud. Vid lanseringen 6 augusti Hiroshimadagen hade bortåt 50 organisationer tagit detta steg, ytterligare 10 organisationer har nu anslutit sig. Dessutom stödjer cirka 30 kändisar uppropet. Vi har också en namninsamling på nätet som hittills har samlat omkring 1 550 namn. Vi vill även uppmuntra till lokala aktiviteter genom att försöka hjälpa till med arbetet lokalt. Vi har utformat ett flygblad som kan användas lokalt, vi jobbar på att få fram en lista på villiga talare att använda på möten.

Den första gemensamma aktiviteten är tänkt att äga rum den 26 september, FN:s internationella dag för avskaffande av kärnvapen.

Kampanjen är tänkt att i första hand hålla på till valet i september 2022.

**KRÄV ATT DEN SVENSKA REGERINGEN
OCH RIKSDAGEN ANTAGER
FN:s GLOBALA KÄRNVAPENFÖRBUD!**

Risken för kärnvapenkrig har ökat och är mycket stor

Enligt legendariska ”Doomsday Clock” från *Bulletin of the Atomic Scientists* är mänskligheten endast 100 sekunder från ett kärnvapenkrig, något som innebär mycket hög risk. År 2017 bedömdes risken till 3 minuter.

Organisationen *Bulletin of the Atomic Scientists* bildades 1945 av forskare som tog fram den första atombomben. I nuvarande styrelse finns 14 Nobelpristagare.

Världens nio kärnvapenstater har ökat antalet vapen i hög operativ beredskap från 3 720 år 2020 till 3 825 år 2021. Detta enligt en ny rapport från Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI). Cirka 2 000 av dessa – nästan alla tillhörande Ryssland eller USA – hålls i hög operativ beredskap redo för användning.

Enligt en ny rapport i juni 2021 från ICAN, ”Complicit: 2020 Global Nuclear Weapons Spending”, spenderade de kärnvapenbeväpnade stater 72,6 miljarder dollar på sina kärnvapen – och detta när pandemin spred sig 2020, en ökning av 1,4 miljarder dollar från 2019. Beloppen till lobbying och tankesmedjor ökade också.

Av 72,6 miljarder dollar som spenderades på kärnvapen 2020 globalt gick 27,4 miljarder dollar till fem försvarsentreprenörer i USA, medan 117 miljoner dollar (omkring 1 miljard kronor) gick till lobbying för kärnvapen och kärnvapenindustrin.

Enligt ICAN har USA störst utgifter för kärnvapen med 37,4 miljarder dollar. Därefter följer Kina med 10,1 miljarder dollar, Ryssland med 8 miljarder dollar, Storbritannien med 6,2 miljarder dollar och Frankrike med 5,7 miljarder dollar. De tre Natoländerna står alltså för drygt 2/3 av utgifterna.

Nya kärnvapen och ändrad policy ökar krigsrisken

Bulletin of the Atomic Scientists skriver att USA:s nukleära moderniseringsprogram innehåller en revolutionerande ny teknik, som ökar risken för kärnvapenkrig.

USA satsar på mindre kärnvapen som är styrbara och därför har en träffsäkerhet inom 30 m radie. De kan ha en variabel laddning på 0,3–340 kiloton (medan Hiroshimabomben var på 15 kiloton).

Bilden visar en modell av liten 3,5 meter lång kärnvapenmissil B61 från USA.

Kärnvapen med ”super-fuze” bedöms kunna penetrera mer än tre meter vanlig jord innan den detonerar. Effekten på djupet blir därför flera gånger större än en ordinär bomb av motsvarande laddning och kan därför bättre slå ut djupt liggande militära centra.

Detta kan fresta USA eller annan kärnvapenmakt med liknande typ av kärnvapen att tro att man kan vinna ett kärnvapenkrig genom att angripa.

Idag har USA en varningstid på ungefär 30 minuter medan Ryssland har bara 15 minuter på grund av sämre satellitsystem. Med nya amerikanska missilbatterier i Östeuropa kan varningstiden bli ännu kortare. Den korta varningstiden ökar risken för att kärnvapenkrig utlöses av misstag.

Nya kraftiga kärnvapenmissiler planeras också

USA planerar också att spendera 100 miljarder dollar på nya kraftiga kärnvapen som ska ersätta Minuteman-missilerna.

Utvecklingen är sannolikt likartad i Kina och Ryssland.

Uppgifter från USA är av särskilt intresse då USA och Sverige har mycket nära samarbete och hemligt försvarsavtal.

Ändrade regler inom militären ökar risken för kärnvapenkrig

USA:s Nuclear Posture Review (NPR) 2018 kommer att öka risken för kärnvapenkrig genom att:

- * bredda de omständigheter under vilka USA eller Ryssland kan komma att sätta in kärnvapen först.

- * innebära en integration av kärnvapen med konventionella styrkor. Träning ska ske i detta.

- * utveckla en tredje typ av små kärnvapen för ubåtar som tillägg till de små kärnvapen som redan finns.

- * På längre sikt kräver NPR utplaceringen av marinbaserade kryssningsmissiler med kärnvapen med lång räckvidd, vilka USA inte lanserat på 25 år.

- * Beslut om användning av kärnvapen flyttas längre ned i den militära beslutshierarkin.

Även Nato har infört en mer aggressiv kärnvapenpolicy än tidigare

Nato har omkring 150 kärnvapen utplacerade i Nederländerna, Tyskland, Belgien, Italien och Turkiet. USA har kraftigt ökat de militära satsningarna i Europa och installerat missilprogrammet Aegis med kärnvapenkapacitet i länder nära Rysslands gräns. I sin kärnvapendoktrin uttrycker Nato nu att man inte längre verkar för en kärnvapenfri värld utan enbart för att skapa förhållanden för en sådan värld.

Internationella kärnvapenavtal sägs upp

USA sa 2001 ensidigt upp ABM-avtalet för långdistansmissiler, ett avtal som ingicks 1972.

I oktober 2018 rapporterades att USA ensidigt häver INF-avtalet, som slöts mellan USA och Sovjetunionen 1987 och är en överenskommelse om att avskaffa alla medeldistansrobotar. En resolution från Ryssland till stöd för INF-fördraget röstades ned av FN:s generalförsamling i december 2018. I augusti 2019 lämnade USA INF.

Dock förnyades i slutet av januari 2021 – just innan det skulle upphöra – ett START-avtal som begränsade antalet stridsspetsar till 1 550 per stat.

Icke-spridningsavtalet, NPT, mellan de fem 1968 kända kärnvapenstaterna är ett avtal som har undertecknats av 190 stater. Det har dock inte hindrat uppkomsten av nya kärnvapenstater och ej medfört den utlovade nedrustningen.

Sammanfattningsvis har risken för kärnvapenkrig ökat kraftigt på grund av:

1. Utveckling av nya små och stora kärnvapen
2. Kärnvapen ses som möjliga att användas först
3. Uppsägning av viktiga kärnvapenavtal
4. Fler operativa kärnvapen som kan avfyras direkt. Motsatt väg borde tas
5. Kortare varningstider

Artikelförfattare: **Anders Romelsjö**,
arbetsgruppen Kärnvapenförbud.nu,
sekreterare i Sveriges Fredsråd.

Denna broschyr är utgiven av
arbetsgruppen Kärnvapenförbud.nu
september 2021.

Redaktör: Staffan Ekbohm

Layout: Christer Lundgren

Ej undertecknade artiklar speglar arbetsgruppens åsikter

Kontakter:

Staffan Ekbohm

tel 070-722 76 22,

ekbom.staffan@gmail.com

Karin Utas Carlsson

tel 0760-30 86 00

k.utas.carlsson@gmail.com

Skriv på och sprid namninsamlingen Kärnvapen.nu

<https://www.mittskifte.org/petitions/karnvapenforbud-nu>

Läs mer på

<https://www.larafor.se/fredsrorelsen/kampanj-karnvapenforbud-nu>

Facebook: NukebanSwe

Kampanjens sida på Folk och Fred

Petitionen på Skiftet

UPPROP

Kampanjen Kärnvapenförbud. Nu!

Uppdaterat 2021-09-26

Kärnvapen dödar massivt, både omedelbart och över tid. Även ett begränsat kärnvapenkrig skulle leda till omfattande påverkan på klimat och miljö, utbredd svält, stora flyktingskaror och en kollapsad sjukvård.

Vi minns Hiroshima och Nagasaki. Följderna skulle bli mycket värre eftersom dagens kärnvapen har betydligt större förstörelsekraft. Idag har stormakterna inlett en ny upprustningskapplöpning med kärnvapen samtidigt som den eskalerande klimatkrisen ökar risken för politisk oro och därmed risken för konflikter, krig och kärnvapenkrig. Krigsretorik ersätter diplomati och samförstånd.

Kärnvapentröskeln sänks med tal om nya taktiska, ”små” och ”lokala” kärnvapen. De ”små” kärnvapen är dock lika förödande som Hiroshimabomben. Om tröskeln till att använda kärnvapen väl passerats är en eskalering oundviklig. Idag deklarerar stormakterna

dessutom att de är beredda att tillgripa kärnvapen utan att avvakta ett angrepp. Och risken för ett kärnvapenangrepp av ren olyckshändelse växer. Historien kan berätta att det ibland varit ytterst nära. Kärnvapenförbudet är ett viktigt led i avveckling av kärnvapen och en signal som höjer tröskeln för användande av kärnvapen idag.

Avtalet om förbud mot kärnvapen, TPNW öppnades av FN:s Generalförsamling den 20 september 2017 och trädde i kraft den 22 januari 2021, 90 dagar efter det att 50 stater ratificerat det. Den 9 juli 2021 är det 55 stater som ratificerat avtalet och 86 som signerat det. Tyvärr hör Sverige inte till dessa. Sverige var med om att lansera konventionen i FN och har en stark tradition av motstånd mot kärnvapen och tillit till FN. Flera opinionsundersökningar har visat att en stor majoritet vill att Sverige ansluter sig. Det är också klarlagt att TPNW inte strider mot icke-spridningsavtalet och det tillhörande Stockholmsinitiativet. Att icke-spridningsavtalet är otillräckligt visar det faktum att Storbritannien nyligen beslutade om en ökning av kärnvapenkapaciteten med 40% i stället för en utlovad minskning med 20 procent.

Vi uppmanar regeringen att snarast signera och riksdagen att ratificera FN:s avtal om förbud mot kärnvapen.